

Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Çocuğu Bulunan Ailelerin Çocuk Yetiştirmelerine İlişkin Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi*

The Examination of The Attitudes and Behaviours Related to Child Raising of Families Who Have Children In Preschool*

Servet ŞEN¹

Emine İNCİ²

Selcen AYDOĞAN³

Canan YILDIZ ÇİÇEKLER⁴

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları bulunan anne ve babaların çocuk yetiştirme ile ilgili tutum ve davranışlarını incelemektir. Çalışmanın örnekleme Aydın ili merkezinde bulunan 37 okul yansızlık kurallarına bağlı kalınarak araştırma kapsamına alınmıştır. Bu okullara devam eden çocukların sayıları saptanarak anne ve babaların listesi hazırlanmıştır. Hazırlanan bu listeden tesadüfi örnekleme yöntemiyle 377'si anne 353'ü baba olmak üzere toplam 730 anne- baba örnekleme alınmıştır. Örnekleme alınan anne ve babalara, "Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği" uygulanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve t testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularından ailelerin olumsuz çocuk yetiştirme ile ilgili, koruyuculuk, başarı için baskı, ayrıcalıklardan yoksunlaştırarak cezalandırma, tutarsız disiplin alt ölçekleri puan ortalamalarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Ayrıca, anne babaların ilgi ve şefkat gösterme, tutarlı disiplin, fiziksel cezalandırma alt ölçekleri puan ortalamaları arasında önemli bir fark olduğu gözlenmiştir.

Anahtar sözcükler: okul öncesi eğitim, anne-baba tutumları, çocuk.

Abstract

The aim of this study is to examine the attitudes and behaviors related to child raising of parents who have children in pre-school education. The sample of the study consists of 37 schools chosen among in the city center of Aydın objectively. The number of children attending these schools was determined and a list of parents was prepared. Totally 730 parents sample (377 mothers and 353 fathers) was taken from this list by coincidental sampling. Parents in the sample were given a "Parents Evaluating His/Her Own Behaviour Scale", whose validity and reliability was tested. In the analysis of the data, descriptive statistics and t-test was used. The findings of the study show that the mean scores of protection, pressure for success, punishing by deprivation of privileges, inconsistent discipline, physical punishment subscales are high. In addition, it has been observed that there is a difference between the score means of parents showing attention and affection, consistent discipline, physical punishment subscales.

Key words: preschool education, attitudes of parents, child.

*Makale XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹Yrd.Doç.Dr. Servet ŞEN, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, ssen@hotmail.com

²Öğr.Gör. Emine İNCİ, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, einci@adu.edu.tr

³Öğr.Gör. Selcen AYDOĞAN, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, sakuyosal@adu.edu.tr

⁴Arş.Gör. Canan YILDIZ ÇİÇEKLER, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ABD, cyildiz80@hotmail.com

Giriş

Doğumdan sonra çocuğun en yakın çevresi ailesidir. Çocuğun kişiliği, özellikle aile içinde anne-babası ile etkileşimi sonucu gelişir. Çocuğun aile içindeki eğitimden gereği gibi yararlanabilmesi ailelerin, çocuklarına karşı yönelttikleri tutumların sağlıklı olması ve büyük ölçüde onların kendi içlerinde barışık, dengeli, huzurlu ve birbirlerine karşı sevgi ve saygı göstermeleriyle mümkündür. Anne babaların çocuğuna karşı olumlu tutumu ve aralarındaki sağlıklı ilişkiler çocuğun gelişiminde önemli rol oynar. Çocuğun yetiştiği ailenin yapısı, genişliği, sosyoekonomik ve kültürel düzeyi, onun ilk sosyal deneyimlerini dolayısıyla duygusal ve toplumsal gelişmesini etkileyecektir (Sargin, 2001). Ancak ailelerin, çocuklarına karşı tutumları her zaman sağlıklı olmayabilir. Her davranış için katı kurallar koyan, cezalandırıcı, baskıcı bir yaklaşım uygulayan, istek ve dileklerin açıklanmasını engelleyen ve sınırlandırıcı anne-babaların çocuklarının yaratıcılıktan uzak, bağımlı, psikolojik bozukluğu olan bireyler olarak yetiştikleri gözlenmektedir (Şen, 1997).

Çocuk yetiştirme biçimlerinin, başka bir deyişle, ana-baba tutumlarının çocuklar üzerindeki etkisini inceleyen araştırmacılar, farklı tutumların farklı kişilik yapılarının oluşmasına yol açtığını ileri sürmektedirler (Dönmezer, 1997). Genelde anne-babalar çocuğa davranışta dengeyi koruyamazlar. Bunun nedeni, anne-babanın farklı kişilik yapıları, yetiştirme tarzları, kültürel değerleri, anne-baba arasındaki ilişkiler, ailenin sosyo-ekonomik durumu, çocuğun yaşı ve cinsiyeti gibi değişkenlerdir. Bu durumlar, çocuğun yetiştirme ve zeka gelişiminde olumlu yönde katkılar sağlayabileceği gibi, çocuğun eğitimi ve yönlendirilmesinde anne-baba arasındaki tutarsızlık veya tamamen farklı yaklaşımları çocukların psiko-sosyal gelişiminde büyük sorunlar oluşturabilmektedir (Çağdaş, 2002). Baskıcı anne babalar, çocukları ile ilgilidirler fakat aşırı derecede emirler yağdırmaktadırlar. Bu ebeveynler açık kurallarla çocukların ortamlarını yapılandırmakta ve düzen koymaktadırlar (Seven, 2008). İlgisiz tutumdaki ebeveynler ise, çocuğuna az sevgi gösteren ve davranışlarına en az kontrol uygulayan adeta çocuğundan habersiz olan anne babalardır. Bu ebeveynler, çocuğunu ihmal etmekte, hatta psikolojik bakımdan red etmektedirler. İlgisiz anne babalar, çocuğun ilgi ve gereksinimlerinden habersiz, nerede ve ne yaptığı ile pek ilgilenmezler (Çetinkaya, 2004).

Demokratik tutuma sahip ailelerde, çocuğa koşulsuz sevgi gösterilmektedir. Çocuğa gösterilen sevgi, onun ortaya koyduğu duygu, düşünce ve davranışlardan bağımsız olarak yaşatılmaktadır. Çocuk, belli bir gizilgücü, özü olan değerli bir varlık olarak sevilmektedir. Onun duygu, düşünce ve davranışları ise, altında yatan nedenleri ile değerlendirilmektedir.

Anne baba, çocuğunun kişiliğine saygı göstermektedir ve onun bağımsız davranma eğilimini desteklemektedir (Bakırcıoğlu, 2002).

Yapılan araştırmalarda, anne-babaların çocuklarını anlayışla karşılamaları ve onlara duygusal yönden destekleyici tutum içinde olmaları halinde çocukların sağlıklı psiko-sosyal gelişim yaşadıkları, akademik, psiko-sosyal yeterlilik ve anne babalarının beklentilerine daha olumlu cevap verdikleri görülmüştür. Bir başka çalışmada ise İsrail’de beş farklı toplumda 42 tane 3-4 yaş arası çocukların annelerin sahip oldukları kız ya da erkek çocuklarının, şu anda sahip oldukları ve yetişkinlikte sahip olması gereken özellikle ilgili gelişimsel beklentileri incelenmiştir. Annelerin çocuklarında takdir ettikleri özellikleri tanımlamak için kullandığı kavramlar ve bu çocukların uzun vadedeki gelişimsel hedeflerin tanımında ortaya çıkan kavramlar arasında çok büyük benzerlikler ortaya çıkmıştır (Bogenschneide, Stephen, Jenner , 1997; Rosenthal, Roer-Strier, 2006; Yavuzer, 1995). Anne-baba çocuğun faaliyetlerine sevgi, ilgi ve anlayışla karşılık verip, sınırları önceden çocukla birlikte belirlenmiş özgür bir ortam oluşturursa, onu kendi kendine öğrenmeye ve yeni beceriler kazanmaya teşvik etmiş olur. Bu anlamda anne-babalar çocukların başarılarından dolayı mutluluğunu, sözlü olduğu kadar beden diliyle de yansıttığı takdirde, çocuklar ileriki yaşamlarında daha atılgan, yaratıcı ve başarılı bireyler olarak yetişebileceklerdir.

1950’li yıllardan itibaren günümüze kadar uzmanlar, sorunları olan çocukların problemlerini göz önüne alarak, çocuğun anne-babalar tarafından nasıl yetiştirilmesi gerektiği konusunu tartışmaya açmışlardır. Bu tür tartışmaların tüm dünyaya yayılması ile pek çok toplumda çocuğun nasıl yetiştirilmesi gerektiği bilinci hızla uyanmaya başlamıştır. Böyle bir düşünceyi benimseyen anne-babalar, çocuklarını yetiştirirken yanlış yapmaktan, yanlış adım atmaktan kaygı duyar hale gelmişlerdir. Çünkü anne- babalar çocuklarına karşı uyguladıkları örseleyici tutum ve davranışların ileride büyük ruhsal problemlere yol açabileceği bilincine ulaşmışlardır. Ancak ülkemizde anne-babaların çocuk yetiştirmelerine yönelik tutum ve davranışlarında tam bir bilinçlenme olduğu söylenemez. Bu nedenlerden dolayı böyle bir araştırma yapmaya gereksinim duyulmuştur. Araştırmanın genel amacı, okulöncesi dönemde çocukları bulunan anne ve babaların çocuk yetiştirme ile ilgili tutumları arasındaki farkı incelemektir.

Yöntem

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları bulunan anne ve babaların çocuk yetiştirme ile ilgili tutum ve davranışlarını incelemektir.

Çalışma Grubu

Araştırma tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini Aydın ili merkezinde bulunan M.E.B. bağlı ilköğretim okullarının anasınıfları, bağımsız ve özel anaokulları ile Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama Anaokulu oluşturmaktadır. Çalışma evreninde bulunan okullardan yansızlık kurallarına bağlı kalınarak 37 tanesi örnekleme alınmıştır. Bu okullara devam eden çocukların sayıları saptanarak anne ve babaların listesi hazırlanmıştır. Hazırlanan bu listeden tesadüfî örnekleme yöntemiyle 377'si anne, 353'ü baba olmak üzere toplam 730 kişi örnekleme alınmıştır. Ayrılmış ya da boşanmış anne ve babalar örnekleme alınmamıştır. Araştırma bulguları, örneklemin veri toplama araçlarına verdiği bilgilerle sınırlıdır. Örneklem üst sosyoekonomik düzeyden 16 okul, orta sosyoekonomik düzeyden 10 okul, alt sosyoekonomik düzeyden ise 12 merkez ve merkeze bağlı köy okulları ile sınırlıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada anne-babaların çocuk yetiştirme tutum ve davranışlarına ilişkin veriler “E.K.D.D.Ö.” (Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği) ile elde edilmiştir. Geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş olan E.K.D.D.Ö Arı, Şen ve Çağdaş tarafından 1997 yılında bir araştırmada kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Bu ölçek 5'li “Likert Tipi” derecelendirme ölçeğine uygun olarak hazırlanmıştır (Arı, Çağdaş, Şen, 1997). Ölçek, 21 sorudan oluşmakta ve anne-baba davranışlarını dokuz boyutta değerlendirmektedir. Her boyut bir alt ölçeği oluşturmaktadır.

Davranış boyutları şunlardır:

1. İlgî ve şefkat gösterme
2. Amaçlara ulaşmada yardımcı olma
3. Tutarlı disiplin
4. Standartların belirginliği
5. Koruyuculuk
6. Fiziksel cezalandırma
7. Başarı için baskı
8. Ayrıcalıklardan yoksunlaştırma
9. Duygusal cezalandırma

E.K.D.D.Ö'nin alt ölçeklere göre güvenilirlik katsayıları, İlgî ve Şefkat Gösterme. 74; Amaçlara Ulaşmada Yardımcı Olma. 86; Tutarlı Disiplin. 78; Standartların Belirginliği. 76; Koruyuculuk. 72; Fiziksel Cezalandırma. 81; Başarı İçin Baskı. 88; Ayrıcalıklardan Yoksunlaştırma. 85; Duygusal Cezalandırma. 84 değerlerindedir. E.K.D.D.Ö'nin; ilgi ve

şefkat gösterme, amaçlara ulaşmada yardımcı olma, tutarlı disiplin, standartların belirginliği alt ölçeklerin her birinden anne-babaların almaları beklenen olumlu puan 10'dur. Olumsuzluğu ifade eden en düşük puan ise 2'dir. E.K.D.D.Ö.'nin; koruyuculuk, fiziksel cezalandırma, başarı için baskı, ayrıcalıklardan yoksunlaştırma, duygusal cezalandırma, alt ölçeklerinin her birinden anne-babaların almaları beklenen en düşük puan 2 olumluluğu, en yüksek puan 10 olumsuzluğu ifade etmektedir.

E.K.D.D.Ö.'nin uygulanması, 2007 yılı güz döneminde yapılmıştır. E.K.D.D.Ö.'ni uygulanmadan önce, uygulama yapılacak olan okulun öğretmeni ile bir görüşme yapılmış ve okuldaki bir sınıf anne babaların rahatlıkla ölçeği cevaplandırmaları için hazırlanmıştır. Öğretmenler, anne ve babalarla iletişime geçmiş ve onlara bir toplantı yapılacağı söylenmiş ve toplantıya katılmaları sağlanmıştır. Araştırmacı toplantı saatinde orada bulunmuş, araştırma hakkında bilgi vermiştir. Anne babalara ölçekler dağıtılmış ve cevaplandırmaları için yeterli süre verilmiştir. Cevaplandırılan ölçekler araştırmacı tarafından toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Anne-babanın yaşı, mesleği, öğrenim ve gelir düzeyi, sahip oldukları çocuk sayısı, çocuklarının cinsiyetine ait verilerde betimsel istatistikler kullanılmıştır. Anne ve babaların E.K.D.D.Ö. alt ölçek puan ortalamaları arasında bir farklılaşmanın olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile sınanmıştır ve elde edilen sonuçlar tablolar halinde verilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Araştırma kapsamına alınan anne-babaların çocuk yetiştirmeye ilgili tutum ve davranışlarına ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 1

Örnekleme Alınan Anne-Babalarla İlgili Bilgilerin Frekans ve Yüzde Değerleri

		ANNE		BABA	
		F	n=373 %	F	n=357 %
Yaş	20-25	24	6,4	2	,6
	26-30	131	34,7	28	7,9
	31-35	128	34,0	127	36,0
	36-40	71	18,8	108	30,6
	41-45	20	5,3	72	20,4
	46+	3	,8	16	4,5
Meslek	Ev hanımı/İşsiz	245	65,0	4	1,1
	Serbest Meslek	17	4,5	134	38,0
	İşçi	13	3,4	37	10,5
	Kamu Çalışanı	102	27,1	178	50,4
Öğrenim Durumu	Okuryazar Değil	3	,8	1	,3
	İlköğretim Mezunu	161	42,7	108	30,6

	Ortaöğretim Mezunu	117	31,0	99	28,0
	Lisans Mezunu	91	24,1	130	36,8
	Lisansüstü Mezunu	5	1,3	15	4,2
Gelir Düzeyi	0–500 Ytl	271	71,9	71	20,1
	501–1000 Ytl	75	19,9	180	51,0
	1001 Ytl ve üstü	31	8,2	102	28,9
Çocuk Sayısı	1,00	111	29,4	111	31,4
	2,00	215	57,0	202	57,2
	3,00	45	11,9	34	9,6
	4,00	5	1,3	5	1,4
	5,00	1	,3	1	,3
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	197	52,3	184	52,1
	Erkek	180	47,7	169	47,9

Tablo 1’ye bakıldığında, örnekleme alınan annelerin %34,7’sinin 26–30, % 34’ünün 31-35 yaş aralığında, %65’nin ev hanımı, %42.7’sinin ilköğretim mezunu olduğu, %65.5’inin hiç gelirin olmadığı, %57’sinin de iki çocuklu, %52.3’ünün kız çocuğuna sahip anneler olduğu görülecektir. Örnekleme alınan babaların ise % 36’sının 31–35, % 30,6’sının yaş aralığında, %50.4’ünün bir kamu kuruluşunda çalıştığı, %36.8’ nin yüksek öğretim mezunu olduğu, %51’sinin 501–1000 YTL arasında geliri olduğu, %57.2’sinin 2 çocuklu, %52.1’nin kız çocuğuna sahip babalar olduğu görülmektedir.

Tablo 2

Anne ve Babaların “E.K.D.D.Ö. Alt Ölçeklerine” Verdikleri Yanıtlara Göre t-testi Sonuçları

	<i>Anne-Baba</i>	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
E.K.D.D.Ö.A1	Anne	377	9,19	1,08	728	3.118	002
İlgi ve Şefkat Gösterme	Baba	353	8,92	1,25			
E.K.D.D.Ö.A2	Anne	377	8,46	1,53	728	.078	938
Amaçlara Ulaşmada Yardımcı Olma	Baba	353	8,47	1,53			
E.K.D.D.Ö.A3	Anne	377	8,43	,97	728	3.746	000
Tutarlı Disiplin	Baba	353	8,14	1,09			
E.K.D.D.Ö.A4	Anne	377	7,81	1,38	728	.148	883
Standartların Belirginliği	Baba	353	7,83	1,52			
E.K.D.D.Ö.A5	Anne	377	6,53	1,96	728	.150	881
Koruyuculuk	Baba	353	6,56	2,09			
E.K.D.D.Ö.A6	Anne	377	3,59	1,76	728	3.178	002
Fiziksel Cezalandırma	Baba	353	3,20	1,52			
E.K.D.D.Ö.A7	Anne	377	7,66	1,70	728	1.595	111
Başarı İçin Baskı	Baba	353	7,86	1,69			
E.K.D.D.Ö.A8	Anne	377	4,24	1,84	728	.823	411
Ayrıcalıklardan Yoksunlaştırma	Baba	353	4,35	1,85			

E.K.D.D.Ö.A9	Anne	377	11,76	3,39	728	1.263	201
Duygusal	Baba	353	11,45	3,24			
Cezalandırma							

Tablo 2 incelendiğinde annelerin E.K.D.D.Ö. *“İlgi ve Şefkat Gösterme”* alt ölçeği puan ortalamalarının 9.19, babaların ise puan ortalamalarının 8.92 olduğu görülmektedir. Bu iki ortalama arasındaki farkın test edilmesi sonucunda elde edilen t değeri ($p < .05$) düzeyinde anlamlı olduğu bulunmuştur. Araştırmada “ilgi ve şefkat gösterme” alt ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan ortalamasının 10 olduğu göz önüne alınırsa, örnekleme alınan annelerin 9.19, babaların ise 8.92’lik bir ortalama elde etmiş olmaları, annelerin babalara göre çocuklarına daha çok ilgi ve şefkatle yaklaştıklarını ortaya koymaktadır. Genellikle annelerin babalara göre çocuklarına daha çok ilgi ve şefkatle davranmalarının kültürel yapımızdan kaynaklandığı da söylenebilir. Anne ve babalar tarafından çocuklarına karşı yoğun ilgi ve şefkat gösterme, çocuklarını koruma; ailelerin ilk çocuklarının ölmesi, uzun süre çocuklarının olmaması, annenin birçok düşük yapmış olması, zor bir hamilelik dönemi geçirmesi ve zor bir doğum yapmış olması gibi durumlarda, hastalık nedeniyle başka bir çocuk yapmaya imkânı olmayan tek çocuklu annelerde, eşinden beklediği ilgiyi, mutluluğu bulamayan ve ruhsal dengeleri bozuk olan annelerde daha çok görülmektedir. Ayrıca mutsuz bir aile ortamında yetişmiş ve bunun eksikliği ile görmedikleri sevgi ve ilgiyi çocuklarına göstermek isteyen annelerde de çocuklarına karşı ilgi ve şefkat yoğunluğu görülmektedir (Çağdaş, 2002). Kültürümüzde anneler ailede bir derecede çocuk bakmak ve yetiştirmekle sorumlu olduğu görülmektedir. Babalar ise, ailenin geçimini sağlayan ve ailede otorite simgesi olarak görünen bir role sahiptir (Yavuzer, 1995). Shpancer, Melick, Sayre ve Spivey (2006), “Anneliğe Özgü İşler ve Günlük Bakıma İlişkin Tutum ve Günlük Bakım Deneyimleri Arasındaki İlişki” isimli çalışmalarında ebeveynlerin “yaş, cinsiyet, eğitim süresi, iş statüsü, ailenin evlilik durumu, ailenin büyüklüğü ve doğum sırası” alt değişkenleri arasında ilişkinin olup olmadığı incelenmişlerdir. Çalışma sonucunda ebeveyn olmaya ilişkin yüksek beklentilere sahip kadınların, anne-baba olmadan da yapılabilecek günlük bakım ve anneliğe özgü işlerde erkeklere göre pozitif ve anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

Tablodan annelerin E.K.D.D.Ö. *“Amaçlara Ulaşmada Yardımcı Olma”* alt ölçeği puan ortalaması 8.46, babaların ise 8.47 olduğu görülmüştür. Amaçlara ulaşmada yardımcı olma alt ölçeğine ilişkin puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark görülmemiştir ($p > .05$). Çocuğun amaçlarını yardıma değer bulma, ulaşabilmesi için destek ve ilgi gösterme çocuğa önemli, işe yarar ve değerli olduğunu ifade etmenin bir yoludur. Böyle bir yardımı alan çocuk, gerçekten amaçlarına ulaşabileceğini, sonuçları elde etmenin kendi elinde olduğunu anne baba

davranışlarıyla pekiştirir (Yeşilyaprak, 1989). Erken çocukluk dönemindeki gelişimi ile çalışan anne babaların ebeveynlik tarzları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada, çocuğun sağlıklı gelişebilmesi için okulöncesi eğitim kurumlarının yanında anne babanın çocukları ile etkili ve verimli zaman geçirmesi gerektiği bulunmuştur. Özellikle 2 yaş sonrası çocukların dil ve kelime dağarcığının gelişiminde geçirilen bu zamanın etkisi büyüktür (Tong, Shinohara, Sugisawa, Tanaka, 2009). Ancak araştırmadaki anne babaların amaçlara ulaşmada yardımcı olma alt ölçek puan ortalamasının yüksek olması, bu anne babaların çocuklarına karşı koruyucu bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

Tablo incelendiğinde görüleceği gibi annelerin “E.K.D.D.Ö. **“Tutarlı Disiplin”** alt ölçeği puan ortalaması 8.43, babaların ise 8.14’tür. Tutarlı disipline ilişkin puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark görülmüştür ($p < .05$). Araştırmanın bu bulgusundan, annelerin babalara göre çocuklarına karşı daha tutarlı davranışlar sergiledikleri anlaşılmaktadır. Toplumumuzda babaların, annelere oranla çocukları ile geçirdikleri zaman diliminin daha az olduğu görülmektedir. Babalar çocukları ile geçirdikleri bu kısıtlı zamanda çocuklarının yaptığı davranışlara karşı tutarlı bir disiplin sergileyemedikleri daha hoşgörülü davrandıkları söylenebilir. 3-7 yaş arasındaki çocuklara sahip anne ve babaların özyeterlilik inançları üzerine yapılan bir çalışmada; disiplin, çocukların fiziksel ve duygusal bakımı, çocuk bakımı ile ilgili zaman düzenlemesi değişkenleri açısından anne babalar arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu bulunmuştur. Babalar annelere oranla daha çok disiplin içeren davranışlar sergilerken, anneler babalara göre çocuk bakımı ile ilgili zaman düzenlemesinde ve çocuğun fiziksel ve duygusal bakımında daha olumlu davranışlar göstermişlerdir (Meunier ve Roskam, 2009). Anne ve babaların çocuklarına karşı kararlı ve tutarlı olmaları gerekmektedir. Bu anne-baba olmanın en önemli özelliğidir. Oysa birçok anne baba çocuklarının olumsuz davranışlarını bazen görmezlikten geldikleri ya da hoşgörü ile karşıladıkları halde, bazen de cezalandırıcı bir tutumla olaya yaklaşmaktadırlar. Anne-babaların çocuklarına karşı uyguladıkları disiplinindeki tutarsızlık çocukta dengeli değer yargılarının oluşmasını güçleştirir. Aynı davranışları anne baba bir kez cezalandırır, başka bir zamanda görmezlikten gelir ya da ödüllendirirse, çocuk hangi davranışın uygun olduğunu bilemez. Hatalı davranışları bazen ceza, bazen de ödülle karşılanan bir grup çocuk üzerinde yapılan bir araştırmada bu çocukların tutarlı disiplinle yetiştirilmiş çocuklara oranla cezaya direnç gösterdikleri ve hatalı davranışlarının devam ettiği gözlenmiştir (Gençtan, 2002; Yavuzer,1995).

Tabloya bakıldığında annelerin E.K.D.D.Ö. **“Standartların Belirginliği”** alt ölçeği puan ortalamasının 7.81, babaların ise 7.83 olduğu görülecektir. Standartların belirginliğine ilişkin anne ve babaların puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark olmadığı

saptanmıştır ($p > .05$). Ancak standartların belirginliği alt ölçeğinden alınabilecek puan ortalamasının 10 olduğu düşünülürse, annelerin 7.81, babaların ise 7.83'lük bir ortalama elde etmiş olmaları, standartları belirlemede yetersiz olduklarını ortaya koymaktadır. Çocuğun, davranışlarının anne-babadan nasıl bir tepki alacağı ve hangilerinin cezalandırılacağı, hangilerinin ödüllendirileceği konusunda açık bir görüş kazanması onun giderek davranışları ile sonuçları arasında bir bağlantı bilincinin oluşmasını sağlayarak içsel denetimi geliştirmektedir (Yeşilyaprak, 1989).

Tablo incelendiğinde annelerin E.K.D.D.Ö. "**Koruyuculuk**" alt ölçeği puan ortalaması 6.53, babaların ise 6.56'dır. Anne ve babaların koruyuculuk alt ölçek puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark görülmemiştir ($p > .05$). Koruyucu tutum ülkemizde sıklıkla karşılaştığımız bir yaklaşım biçimidir. Çocuğun yakınında bulunan anne, baba, büyük anne, büyük baba gibi yetişkinler çocuğun yapması gereken birçok şeyi, çocuk üzülmesin, yorulmasın, zorlanmasın düşüncesiyle kendileri yaparlar. Ancak bu tutumu gösteren yetişkinler çocuğun gelecekteki yaşamına ne gibi zararlar verdiklerini tahmin edememektedirler (Tuzcuoğlu, 2004). Koruma güdüsü ana babaların çocukları için taşıdıkları önemli güdülerden birisidir. Anne ve babanın en temel görevlerinden biri öncelikle çocuklarının temel ihtiyaçlarını karşılamak ve daha sonra da onları çevreden gelecek tehlikelerden korumaktır. Ancak bazı anne ve babalar bu durumu biraz abartmaktırlar ve çocuklarına sürekli himayeye muhtaçmış gibi davranırlar. Çocukları ergenlik çağına gelmiş olsa bile bu tür anne ve babalar müdahaleci ve korumacı tutumlarından vazgeçmezler. Bu tip aileler çocukları hep düşman bir çevre içindeymiş gibi davranırlar ya da çocuklarının kendi başına bir şeyler becerebileceğinden dolayı endişe ederler ve bu sebeple de çocuklarına karşı aşırı düşkünlük gösterirler (Aydın, 2002).

Anne ve babaların aşırı koruyucu tutumları çocukların anneye bağımlı kalmasına, kendi başına hareket edemeyen ürkek, kaygılı ve güvensiz olmasına neden olabilir. Ülkemizde çocuğun her davranışının anne ve baba tarafından yönetilmesi, çocukla ilgili bütün faaliyetlerin beraberce yapılması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Toplumumuzun anne ve babadan beklentilerinin örf ve değer yargılarının da bu doğrultuda olması, anne-babanın çocuğuna karşı aşırı koruyucu tutum ve davranışlarını pekiştirmektedir. Anne ve babalar şüphesiz çocuklarını çok seven ve onu her türlü tehlikelerden koruyan en önemli varlıklardır. Ancak anne ve babası kendisini çok sevdiği için, her istediği yapılan, tüm ihtiyaçları ailesi tarafından karşılanan, diğer çocuklarla ilişki kurmasına izin verilmeyen, çok fazla kontrol edilen ve denetim altında tutulan bir çocuğun, ileride bağımsız kendi kendine yetebilen bir yetişkin haline gelebilmesi olasılığı tartışılabilir (Şen, 1997). Yapılan bir araştırmada 36-48

aylık çocuklara sahip depresyon belirtileri gösteren annelerin, çocuklarında güvenli bağıllığı geliştirme ile ilgili negatif yönde bir ilişki saptanmıştır (Toth, Rogosch, Sturge-Apple, Cicchetti, 2009).

Tabloda görüleceği gibi annelerin “E.K.D.D.Ö. **“Fiziksel Cezalandırma”** alt ölçeği puan ortalaması 3.59, babaların ise 3.20’dir. Fiziksel cezalandırmaya ilişkin puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark görülmüştür ($p < .05$). Anne ve babaların fiziksel cezalandırma alt ölçeğinden almaları beklenen en düşük puan ortalamaları 2, en yüksek puan ortalamaları ise 10’dur. Anne ve babaların en az almaları beklenen puan ortalamalarının 2 olması dikkate alınır, onların bu araştırmanın alt ölçeğinden almış oldukları puan ortalamalarının düşük olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak anne ve babaların puan ortalamaları arasındaki fark değerlendirilecek olursa, annelerin babalara göre daha çok çocuklarına karşı fiziksel cezaya başvurdukları söylenebilir. Çocuk yetiştirme genellikle annelere verilen bir sorumluluktur. Bu durum annelerinin babalara göre çocukları ile daha çok zaman geçirmelerine, onlarla daha çok ilgilenmelerine neden olmaktadır. Bu, annenin kabul düzeyini aşan bir durum olabileceği için annelerin babalara göre çocukların davranışları ile baş etmede daha çok fiziksel cezaya başvurdukları söylenebilir. Bu bulgulardan annelerin çocuklarının hatalı davranışlarını zaman zaman dövme ve tokatlama gibi fiziksel cezalarla cezalandırıldıkları sonucuna ulaşılabilir. Çocuğun sık sık dövülme, tokatlanma gibi fiziksel cezalarla cezalandırılması onun onurunun kırılmasına, utanmasına, güvensizlik duygusu geliştirmesine, anne-babası karşısında kendisini güçsüz ve başkalarına bağımlı hissetmesine neden olabilir (Yeşilyaprak, 1989). Beckert, Strom, Strom, Yang, Huang ve Lin (2004), Taiwan’daki anne ve babaların 3–6 yaşlarındaki çocuklarına uyguladıkları şiddet ve ihmali incelemişlerdir. Araştırmada ebeveynin cinsiyeti, eğitim durumu, geliri ve çocuklarıyla geçirdiği zamanın miktarı değişken olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda, her hafta on saat ve daha fazla çocuklarıyla zaman geçiren ebeveynlerin, çocuklarıyla daha az süre etkileşimde olan ebeveynlerden daha çok çocuklarına şiddet uyguladıkları ortaya çıkmıştır. Mistry, Biesanz, Chien, Howes, ve Benner (2008), sosyo-ekonomik statünün okul öncesi dönemdeki çocukların bilişsel gelişimleri ve davranışları üzerine etkisini incelemişlerdir. Araştırmada stresli aile ortamında yetişen sosyo ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarında saldırgan davranışlar gözlenmiştir. Gordon’un Amerika’da uyguladığı ‘Etkili Ana-Baba Eğitimi’ sonrasında da anne-babaların çocuklarına karşı cezacı tutum ve davranışlarında azalmanın olduğu gözlenmiştir. Ülkemizde yapılan ‘Anne-Baba Eğitimi’ çalışmalarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Kağıtçıbaşı,1991; Yavuzer, 1995).

Tablo 2’de görüleceği gibi annelerin E.K.D.D.Ö. **“Başarı İçin Baskı”** alt ölçeği puan ortalaması 7.66, babaların ise 7.86’dır. Başarı için baskı alt ölçeğine ilişkin puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark saptanmamıştır ($p>.05$). Bu alt ölçekten anne ve babaların almaları beklenen olumlu puan ortalamaları 2’dir. Ancak araştırmanın bu bulgusundan elde edilen puan ortalamalarının olumsuz puan ortalaması olan 10’a daha yakın olduğu görülmektedir. Böyle bir sonuçtan, anne ve babaların çocuklarını başka çocuklarla kıyaslayarak onlardan daha başarılı olma beklentilerinin yüksek olduğu ve bu konuda onlara baskı uyguladıkları anlaşılmaktadır. Otoriter davranan ana ve baba için esas olan çocuklarının onlara itaat etmesidir. Burada çocuğun isteklerinin bir önemi yoktur. Anne ve baba çocuğu dinlemezler ve onu anlamaya çalışmazlar bunun yerine ise onu eleştirir ve baskı yolu ile kontrole çalışırlar. Önemli olan anne ve babanın isteklerinin yerine getirilmesidir. Çeşitli emir ve katı kurallar yolu ile çocuğa istediklerini yaptırmaya ve ona istedikleri biçimi vermeye çalışırlar. Bu tür anne ve babalar sıcaklıktan yoksundurlar. Onlar için esas olan kendi istekleridir. Ceza gibi disiplin yöntemleri çok sık olarak kullanılır. Bu tür anne ve babaya göre çocuk için en önemli meziyet anne ve babaya itaat ve onların dediklerinin yapılmasıdır (Kulaksızoğlu,1998). Hastings ve Rubin (1999)’in utangaç ve saldırgan davranışlar sergileyen çocuklara (28’i kız 65 tane) sahip olan otoriter anneler üzerine yaptığı bir araştırmada, annelerin çocuklarını tanımlarken yüksek kontrol ve kızgınlık içeren ifadelerde buldukları, çocuklarını suçladıkları, çocuklarına öğrenme becerileri kazandırmaktansa kurallara riayet etmeye odaklandıkları tespit edilmiştir. Annelerin çocuklarına başarılı olmaları için baskı uygulamaları onların kendinden beklenileni yerine getirememeye, anne-babasının sevgisini kaybetmeye, onları hayal kırıklığına uğratma kaygısı ya da ceza alma korkusu yaşamalarına neden olabilmektedir. Çocukta oluşan bu başarısızlık kaygısı onu yeni girişimlerden ve denemelerden alıkoymaktadır. Anne ve babası tarafından sürekli arkadaşlarıyla kıyaslanan çocuk, kendisinin gerçekten yetersiz ve başarısız olduğunu düşünür. Bu durum çocuğun güvenini, motivasyonunu, buna bağlı olarak da başarısını olumsuz etkilemektedir (Yavuzer, 1995). Başarı için baskının yaratacağı olumsuz duyguların çocuğun çaresizliği benimsemesine yol açacağı ve onun dış güçlere bağımlılığını arttıracacağı söylenebilir (Yeşilyaprak, 1989). Wint ve Brown (1987) tarafından, Jamaika’da anne-babalar için “Ebeveyn Etkinliğini Yükseltme” adlı bir eğitim çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada eğitim öncesinde anne-babaların çocuklarının gelişim özelliklerine ilişkin bilgilerinin yetersiz oluşundan dolayı çocuklarından beklentilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim çalışmalarında anne-babalara öncelikle çocukların gelişim özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir. Eğitim sonunda anne-babaların çocuklarla ilgili beklentilerindeki değişikliğe bakılmıştır. Anne-babalara

uygulanan sonest sonuçları, bu anne-babaların çocuklarından beklentilerinin onların gelişim özelliklerine daha uygun bir biçimde değişmiş olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo incelendiğinde, annelerin E.K.D.D.Ö. “*Ayrıcalıklardan Yoksunlaştırma*” alt ölçeği puan ortalaması 4.24, babaların ise 4.35’tir. Ayrıcalıklardan yoksunlaştırmaya ilişkin puan ortalamaları arasında önemli düzeyde fark görülmemiştir ($p > .05$). Araştırmanın bu bulgusundan elde edilen puan ortalamalarından, anne ve babaların puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu bulunmuştur. Ancak anne-babaların ayrıcalıklardan yoksunlaştırma alt ölçeğinden almaları beklenen olumlu puan ortalamasının 2 olduğu göz önüne alınacak olursa, 4.24 ve 4.35’lik bir olumsuz puan ortalaması elde etmiş olmaları oldukça dikkat çekicidir. Bazı anne babalar, çocuğa dayak gibi fiziksel cezalarla, bazıları suçlama, ayıplama, utandırma gibi duygusal cezalarla, bazıları da sevdiği etkinliklerden alıkoyma gibi ayrıcalıklardan yoksunlaştırarak cezalandırır (Razon, 1981). Anne ve babaların çocuklarının hatalı davranışları sonucunda arkadaşları ile oyun oynamasına izin vermeyerek ya da sevdiği oyuncak, T.V. izleme gibi verilmiş haklarından yoksun bırakmaktadırlar. Çocukları sık sık ayrıcalıklardan yoksunlaştırarak cezalandırmak, onların kendilerini cezalandıran kişiye bağımlı, çekingen, pasif, güvensiz bir kişilik yapısı geliştirmelerine yol açmaktadır.

Tabloya bakıldığında annelerin E.K.D.D.Ö. “*Duygusal Cezalandırma*” alt ölçeği puan ortalaması 11.76, babaların ise 11.45 olduğu dikkat çekmektedir. İki ortalama arasındaki farkın önemli olmadığı görülmüştür ($p > .05$). Anne ve babaların bu ölçekten almaları beklenen en düşük puan ortalaması 5 olumluluğu, en yüksek puan ortalaması 25 ise olumsuzluğu ifade etmektedir. Grupların bu ölçekten alabilecekleri en yüksek puan ortalamasının 25 olduğu düşünülürse, anne ve babaların puan ortalamalarının yüksek ve birbirine yakın olduğu söylenebilir. Bu bulgulardan anne ve babaların çocuklarının hatalı davranışları sonunda küserek, azarlayarak, bağırarak, suçlayarak ve utandırarak duygusal cezalarla cezalandırdıkları anlaşılmaktadır. Çocukların anne ve babaları tarafından sık sık duygusal cezalar uygulanarak cezalandırılmaları onların utanmasına, incinmesine, kendilerini suçlu, aşağılanmış hissetmelerine ve güvensizlik duygusu geliştirmelerine neden olmaktadır. Aile, çocuk üzerinde doğum öncesi dönemden başlayarak yaşamı boyunca etkisini sürdüren bir kurumdur. Yaşamın ilk yıllarında anne baba çocuk etkileşimi sonucu elde edilen bilgi, beceri ve tavır alışların yetişkinlik yıllarında oynadığı önemli rol, günümüzde daha iyi anlaşılmağa başlanmıştır. Çağdaş toplumun; özgüveni olan, yapıcı, yaratıcı, sorumluluk duygusu gelişmiş, kendi kendini denetleyen, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, yardımlaşma, paylaşma, işbirliği gibi sosyal becerileri gelişmiş, başkaları ile olumlu sosyal

ilişkiler kurabilen bireylere ihtiyacı vardır. Bu da anne babaların küçük yaştan itibaren çocukları ile kuracakları sağlıklı iletişime ve onlara olumlu tutum ve yaklaşımlarına bağlıdır (Çağdaş, 2002).

Sonuçlar ve Öneriler

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları bulunan anne ve babaların çocuk yetiştirme ile ilgili tutum ve davranışları arasında farklılaşmanın olup olmadığına ilişkin bulgular istatistiksel işlemler sonucunda elde edilmiştir. Araştırma bulguları, anne-babalar arasında çocuklarına karşı amaçlara ulaşmada yardımcı olma, standartların belirginliği, koruyuculuk, başarı için baskı, ayrıcalıklardan yoksunlaştırma ve duygusal cezalandırma tutum ve davranışlarında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulunmuştur. Bir diğer bulgu ise çocuk yetiştirme ile ilgili tutum ve davranışlarda anne ile babalar arasında ilgi ve şefkat gösterme ile tutarlı disiplin alt ölçeğinde anneler lehine, fiziksel cezalandırma alt ölçeğinde ise babalar lehine anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olduğunu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda;

1. Anne-babaların sağlıklı çocuk yetiştirebilmeleri amacıyla “Anne-Baba Eğitim” programları hazırlanmalı ve bu programlar ülke genelinde yaygınlaştırılmalıdır.

2. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin, sağlıklı çocuk yetiştirme konusunda ana-babalara destek sağlama çalışmalarına yer vermeleri yararlı olacaktır.

3. Bu araştırma sonucundan bir genellemeye gidebilmek için farklı coğrafi bölgelerden alınan örneklem gruplarıyla benzer araştırmaların yapılması uygun olacaktır.

4. Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş grubu çocukların anne ve babalarını kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumuna devam etmeyen çocukların anne- babalarıyla benzer bir çalışma yapıp karşılaştırılması önerilebilir.

Kaynaklar

Arı, R., Çağdaş, A., Şen, S. (1997). “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği (E.K.D.D.Ö.)”, *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, c. 2 , ss. 762–767.

Aydın, B. (2002) *Gelişim Psikolojisi*, İstanbul: SFN Baskı.

Bakırcıoğlu, R. (2002) *Çocuk Ruh Sağlığı ve Uyum Bozuklukları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Beckert, E. T., Strom, S. P., Strom, D. R., Yang, C., Huang, N., Lin, Y. (2004) “Parent Expectations of Young Children in Taiwan”, *Early Childhood Research & Practice*, Fall, Vol: 6, No:2.

Bogensneider, K., Stephen A. S., & Jenner C. T. (1997) “Child, Parent, and Contextual Influences on Perceived Parenting Competence Among Parents of Adolescents”. *Journal Of Marriage And The Family*, Vol:59, Pages 345-362.

Çağdaş, A. (2002) *Anne-Baba-Çocuk İletişim*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Çetinkaya, B. (2004) *Ruhsal Açıdan Aile Sağlıklı Çocuk*. Ankara: Pegem-a Yayıncılık.

Dönmezer, İ. (1997) *Eğitim Psikolojisi*. İzmir: E. Ü. Basımevi.

Gençtan, E. (2002) *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Metis Yayıncılık.

Hastings, P. D., Rubin, H. K. (1999) “Predicting Mothers’ Beliefs About Preschool-Aged Children’s Social Behavior: Evidence for Maternal Attitudes Moderating Child Effects”, *Child Development*, Vol: 70, Number 3, Pages 722–741.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1991) *İnsan Aile Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik Psikolojisi (1.Baskı)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Meunier, J., Roskam, I. (2009) “Self-Efficacy Beliefs Amongst Parents of Young Children: Validation of a Self-report Measure”, *Journal of Child & Family Studies*; Vol: 18, Issue 5, pages 495-511, 17p, Oct.

Mistry, S. R., Biesanz, C. J., Chien, N., Howes, C., Benner, D. A. (2008) “Socioeconomic Status, Parental Investments, And The Cognitive and Behavioral Outcomes of Low-Income Children from Immigrant and Native Household, *Early Childhood Research Quarterly*, p: 193-212.

Razon, N. (1981) *Tembel Çocuk*, Eğitim ve Bilim, Cilt: 6, Sayı: 32, Ankara.

Rosenthal, M. K. & Roer-Strier, D. (2006). "What Sort of an Adult Would You Like Your Child to be?": Mothers' Developmental Goals in Different Cultural Communities in Israel", *International Journal of Behavioral Development, International Journal of Behavioral Development*, Vol:30 (6), Pages 517–528.

Sargın, N. (2001) *Çocuklarda Ruh Sağlığı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Seven, S. (2008) *Çocuk Ruh Sağlığı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Shpancer, N., Melick, K. M. Sayre, S.P., Spivey T. A. (2006) "Quality of Care Attributions to Employed Versus Stay-At-Home Mothers", *Early Child Development and Care*, Vol:176, No.2, February 183-193.

Şen, S. (1997) "*İletişim Dilinin 4–5 Yaş Çocuklarının Bağımlılık Davranışlarına Etkisi Üzerine Deneysel Bir Çalışma*", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Tong, L., Shinohara, R., Sugisawa, Y., Tanaka, E. et al., (2009). Relationship of Working Mothers' Parenting Style and Consistency to Early Childhood Development: A Longitudinal Investigation, *Journal of Advanced Nursing*, Oxford: Vol. 65, Iss. 10; pg. 2067.

Toth, S.L., Rogosch, A., F., Sturge-Apple, M., Cicchetti, D. (2009) "Maternal Depression, Children's Attachment Security, and Representational Development: an Organizational Perspective", *Child Development*, Vol:80, Number 1, Pages 192 – 208, January/February.

Tuzcuoğlu, N. (2004) *Bir Aile Olmak, Anne-Baba Olmanın Altın Kuralları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yavuzer, H. (1995) *Anne-Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yeşilyaprak, B. (1989) “Anne-Baba Tutumlarının Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir Araştırma” *Ya-Pa 6. Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırma Semineri*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Wint, E. & Brown, J. (1987) “Promoting Effective Parenting: A Study Of Two Methods In Kinston, Jamaika”, *Child Welfare*. LVI.

Extended Abstract

Introduction

Considering the problems of children, experts have discussed the topic, which contains the points about how the children must be raised by parents, since 1950s. As a result of such discussions' across the world, the consciousness emphasizing the child rearing methods has risen rapidly in many societies. The parents, accepting of such a notion, have become worried about making mistakes and doing things wrong while raising their children, because they know that the restrictive behaviors and attitudes over the children may cause psychological problems in future. It is not likely to claim that there is an apparent consciousness in terms of behaviors and attitudes for child rearing in Turkey. Since this is the situation, such a research is needed.

Purpose

The general purpose of the research is to examine the behaviors and attitudes related to child rearing of parents having preschoolers, to display the problems of families related to child rearing and to produce solutions for them. A reply to the question “Is there a meaningful difference among the sub scale score averages of The Parent Self Behavior Evaluation Scale within the attitudes and behaviors related to child rearing of the parents taken to the sample group in accordance with the research's main purpose” was searched.

Method

The research was conducted through the Descriptive Scanning Model. The scope of the research consists of independent and private nursery schools, kindergartens of primary schools that belong to Ministry of Education (M.E.) in the province of Aydın, and Adnan Menderes University Application Nursery School. Being dependent on neutrality rules 37 of the 48 schools were taken into the scope of the research. The list of parents was prepared after

determining the number of students attending these schools. Through the random sampling method, 377 mother and 353 fathers, a total of 730 parents were taken to the sampling of the research from this list. Separated and divorced parents did not take place in the sampling. The findings of the research are limited to the data collecting tools of the sampling. In the research, the data related to child rearing behaviors and attitudes of parents were collected through the “P.E.S.B.E.S” (The Parent Self Behavior Evaluation Scale). The P.E.S.B.E.S, tested in terms of validity and reliability, was developed by Arı, Şen and Çağdaş in 1997 in order to apply in a research. This scale was prepared in concordance with 5-point “likert Type” rating scale.(1) The scale consists ok 21 questions and evaluates parental behaviors in nine dimensions. Each dimension constitutes a sub scale. The behavior dimensions are as following: showing attention and clemency, helping in receiving goals, consistent discipline, clarity of the standards, being protective, physical punishment, pressuring for success, depriving of privileges, emotional punishment.

Findings and Discussion

When the P.E.S.B.E.S score averages, of the parents, are taken into consideration, there is not a meaningful difference among the sub scale averages of helping in receiving goals, clarity of the standards, being protective, pressuring for success, depriving of privileges, emotional punishment. However, there is a considerable difference among showing attention and clemency, consistent discipline and physical punishment. Considering the results of the research, it is possible to report that mothers show more attention and clemency than fathers do, mothers are more consistent in their behaviours than fathers, and again mothers apply physical punishment more than fathers.

Results/Suggestions

The findings, showing whether the behaviors and attitudes related to child rearing change according to father or mother, were collected in the consequence of statistical processes. The study findings have found that there is not a significant difference in the context of the attitudes and behaviours including helping in receiving goals, clarity of the standards, being protective, pressuring for success, depriving of privileges, emotional punishment. Another finding has shown that there is a difference in favor of mothers, in terms of showing attention and clemency and consistent discipline, but a difference in favor of

fathers in the context of physical punishment sub scales in the consideration of behaviors and attitudes related to child rearing. In the light of research results;

- “Parental Education” programs should be prepared and these programs should be generalized in order to provide parents to raise healthy children.
- It would be helpful for parents if the directors and teachers, working at preschool education organizations, think about placing studies for parents related to healthy child rearing.
- In the consequence of this research it is suggested that it would be appropriate to conduct similar researches with sample groups from different geographical regions in order to get a generalization.
- This research includes parents whose children are attending at a preschool education institution and are at the age of 6. It is advisable to conduct a similar study on parents of children whose children are not attending at a preschool education institution.